

# คำพิพากษาศาลฎีกาที่ 504/2537

นาย สุรินทร์ แสง ขำโจทก์ นาย เดิม ชัย บุตรศรีจำเลย

กฎหมายที่เกี่ยวข้อง ป.วิ.พ. มาตรา 144, ป.วิ.อ. มาตรา 15, พ.ร.บ.ว่าด้วยความผิดอันเกิดจากการใช้เช็ค พ.ศ. 2497 มาตรา 3, พ.ร.บ.ว่าด้วยความผิดอันเกิดจากการใช้เช็ค พ.ศ. 2534 มาตรา 4, พ.ร.บ.ว่าด้วยความผิดอันเกิดจากการใช้เช็ค พ.ศ. 2534 มาตรา 3, ป.อ. มาตรา 3, ป.อ. มาตรา 56, ป.วิ.พ. มาตรา 145, ป.วิ.พ. มาตรา 148, ป.วิ.อ. มาตรา 39, ป.วิ.พ. มาตรา 173, ป.วิ.พ. มาตรา 1

## ย่อ / หลักกฎหมาย

โจทก์ฟ้องขอให้ลงโทษจำเลยตามพระราชบัญญัติว่าด้วยความผิดอันเกิดจากการใช้เช็ค ศาลชั้นต้นพิพากษาว่าจำเลยมีความผิดตามฟ้อง จำเลยอุทธรณ์ ศาลอุทธรณ์วินิจฉัยว่า คดีโจทก์ขาดอายุความ พิพากษากลับให้ยกฟ้อง โจทก์ฎีกา ศาลฎีกาวินิจฉัยว่าคดีโจทก์ไม่ขาดอายุความ พิพากษายกคำพิพากษาศาลอุทธรณ์ให้ศาลอุทธรณ์พิจารณาพิพากษาตามรูปคดีต่อไป ดังนี้ ปัญหาเรื่องคดีโจทก์ขาดอายุความหรือไม่ ถึงที่สุดแล้วตามคำพิพากษาศาลฎีกาที่วินิจฉัยว่าคดีไม่ขาดอายุความ จำเลยฎีกาว่า ศาลฎีกานำคำพยานในชั้นไต่สวนมูลฟ้องมารับฟังเป็นผลร้ายแก่จำเลยประกอบคำเบิกความของพยานโจทก์ในชั้นพิจารณาแล้ววินิจฉัยว่า คดีโจทก์ไม่ขาดอายุความ จำเลยไม่เห็นด้วยนั้น เป็นการไม่ชอบด้วยประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่งมาตรา 144 ประกอบประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา 15 โจทก์ฟ้อง ขอให้ลงโทษจำเลยตามพระราชบัญญัติว่าด้วยความผิดอันเกิดจากการใช้เช็ค พ.ศ. 2497 มาตรา 3 ศาลชั้นต้นไต่สวนมูลฟ้องแล้ว เห็นว่าคดีมีมูล ให้ประทับฟ้องจำเลยให้การปฏิเสธศาลชั้นต้นพิจารณาแล้วพิพากษาว่า จำเลยมีความผิดตามพระราชบัญญัติว่าด้วยความผิดอันเกิดจากการใช้เช็ค พ.ศ. 2497 มาตรา 3 จำคุก 1 ปีจำเลยอุทธรณ์ ศาลอุทธรณ์วินิจฉัยว่าคดีโจทก์ขาดอายุความโจทก์ไม่มีอำนาจฟ้อง พิพากษากลับให้ยกฟ้อง โจทก์ฎีกา ศาลฎีกาวินิจฉัยว่าคดีโจทก์ไม่ขาดอายุความ โจทก์มีอำนาจฟ้อง พิพากษายกคำพิพากษาศาลอุทธรณ์ให้ศาลอุทธรณ์พิจารณาพิพากษาตามรูปคดีต่อไปศาลอุทธรณ์พิพากษายืนจำเลยฎีกาศาลฎีกาวินิจฉัยว่า "...การกระทำของจำเลยจึงเป็นความผิดตามพระราชบัญญัติว่าด้วยความผิดอันเกิดจากการใช้เช็ค พ.ศ. 2534 มาตรา 4 ส่วนที่จำเลยฎีกาปัญหาข้อกฎหมายว่า ศาลฎีกานำคำพยานในชั้นไต่สวนมูลฟ้องมาฟังประกอบคำเบิกความของพยานโจทก์ในชั้นพิจารณาแล้ว ฟังได้ว่าโจทก์ทราบถึงการกระทำผิด เมื่อวันที่ 20 มีนาคม 2528 โจทก์ฟ้องเมื่อวันที่ 20 มิถุนายน 2528 จึงไม่เกินกำหนด 3 เดือนคดีโจทก์ไม่ขาดอายุความ จำเลยไม่เห็นด้วยที่ศาลฎีกานำคำพยานชั้นไต่สวนมูลฟ้องมารับฟังเป็นผลร้ายแก่จำเลยนั้นเห็นว่า ปัญหาเรื่องคดีโจทก์ขาดอายุความหรือไม่ ถึงที่สุดตามคำพิพากษาของศาลฎีกาแล้วที่วินิจฉัยว่าคดีไม่ขาดอายุความ ฎีกาของจำเลยในข้อนี้จึงต้องห้ามตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง มาตรา 144 ประกอบประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา 15 ศาลฎีกาไม่รับวินิจฉัย คดีนี้ในระหว่างพิจารณาของศาลอุทธรณ์ได้มีพระราชบัญญัติว่าด้วยความผิดอันเกิดจากการใช้เช็ค พ.ศ. 2534 มาตรา 3 บัญญัติให้ยกเลิกพระราชบัญญัติว่าด้วยความผิดอันเกิดจากการใช้เช็ค พ.ศ. 2497 แต่พระราชบัญญัติว่าด้วยความผิดอันเกิดจากการใช้เช็ค พ.ศ. 2534 มาตรา 4 ก็ยังคงบัญญัติให้การกระทำความผิดดังกล่าวเป็นความผิดอยู่เช่นเดิมแต่พระราชบัญญัติว่าด้วยความผิดอันเกิดจากการใช้เช็ค พ.ศ. 2534 มาตรา 4 ซึ่งเป็นกฎหมายที่ใช้ในภายหลังการกระทำผิด

บัญญัติระวางโทษปรับไม่เกินหกหมื่นบาทหรือจำคุกไม่เกินหนึ่งปี หรือทั้งปรับทั้งจำ ซึ่งมีอัตราโทษเบากว่ากฎหมายที่ใช้ขณะกระทำความผิดและเป็นคุณแก่จำเลยจึงต้องใช้กฎหมายที่ใช้ในภายหลังการกระทำความผิดกับจำเลยตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 3"พิพากษาแก่เป็นว่า จำเลยมีความผิดตามพระราชบัญญัติว่าด้วยความผิดอันเกิดจากการใช้เช็ค พ.ศ. 2534 มาตรา 4 ให้จำคุก 6 เดือน และปรับ 30,000 บาท จำเลยรับราชการในตำแหน่งเจ้าหน้าที่ปกครอง ระดับ 5 และไม่เคยมีประวัติความประพฤติเสียหายหรือเคยต้องโทษจำคุกมาก่อน เพื่อให้โอกาสจำเลยกลับตัวเป็นพลเมืองดีเห็นควรให้รอการลงโทษจำคุกไว้มีกำหนด 1 ปี ตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 56 ไม่ชำระค่าปรับให้บังคับตาม มาตรา 29, 30 ดูบัญญัติกฏการตัดสินเกี่ยวกับปัญหาข้อกฎหมายคำพิพากษาศาลฎีกาที่ 504/2537 นาย สุรินทร์ แสง ขำโจทก์นาย เดิม ชัย บุตรศรีจำเลย ป.วิ.พ. ม. 144 ป.วิ.อ. ม. 15

## คำพิพากษา

โจทก์ฟ้องขอให้ลงโทษจำเลยตามพระราชบัญญัติว่าด้วยความผิดอันเกิดจากการใช้เช็คฯ ศาลชั้นต้นพิพากษาว่าจำเลยมีความผิดตามฟ้อง จำเลยอุทธรณ์ ศาลอุทธรณ์วินิจฉัยว่า คดีโจทก์ขาดอายุความ พิพากษากลับให้ยกฟ้อง โจทก์ฎีกา ศาลฎีกาวินิจฉัยว่าคดีโจทก์ไม่ขาดอายุความ พิพากษายกคำพิพากษาศาลอุทธรณ์ให้ศาลอุทธรณ์พิจารณาพิพากษาตามรูปคดีต่อไป ดังนี้ ปัญหาเรื่องคดีโจทก์ขาดอายุความหรือไม่ ถึงที่สุดแล้วตามคำพิพากษาศาลฎีกาที่วินิจฉัยว่าคดีไม่ขาดอายุความ จำเลยฎีกาว่า ศาลฎีกานำคำพยานในชั้นไต่สวนมูลฟ้องมารับฟังเป็นผลร้ายแก่จำเลยประกอบคำเบิกความของพยานโจทก์ในชั้นพิจารณาแล้ววินิจฉัยว่า คดีโจทก์ไม่ขาดอายุความ จำเลยไม่เห็นด้วยนั้น เป็นการไม่ชอบด้วยประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง มาตรา 144 ประกอบประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา 15 โจทก์ฟ้อง ขอให้ลงโทษจำเลยตามพระราชบัญญัติว่าด้วยความผิดอันเกิดจากการใช้เช็ค พ.ศ. 2497 มาตรา 3 ศาลชั้นต้นไต่สวนมูลฟ้องแล้ว เห็นว่าคดีมีมูล ให้ประทับฟ้องจำเลยให้การปฏิเสธศาลชั้นต้นพิจารณาแล้วพิพากษาว่า จำเลยมีความผิดตามพระราชบัญญัติว่าด้วยความผิดอันเกิดจากการใช้เช็ค พ.ศ. 2497 มาตรา 3 จำคุก 1 ปี จำเลยอุทธรณ์ ศาลอุทธรณ์วินิจฉัยว่าคดีโจทก์ขาดอายุความ โจทก์ไม่มีอำนาจฟ้อง พิพากษากลับให้ยกฟ้อง โจทก์ฎีกา ศาลฎีกาวินิจฉัยว่าคดีโจทก์ไม่ขาดอายุความ โจทก์มีอำนาจฟ้อง พิพากษายกคำพิพากษาศาลอุทธรณ์ ให้ศาลอุทธรณ์พิจารณาพิพากษาตามรูปคดีต่อไป ศาลอุทธรณ์พิพากษายืนจำเลยฎีกาศาลฎีกาวินิจฉัยว่า "...การกระทำของจำเลยจึงเป็นความผิดตามพระราชบัญญัติว่าด้วยความผิดอันเกิดจากการใช้เช็ค พ.ศ. 2534 มาตรา 4 ส่วนที่จำเลยฎีกาปัญหาข้อกฎหมายว่า ศาลฎีกานำคำพยานในชั้นไต่สวนมูลฟ้องมาฟังประกอบคำเบิกความของพยานโจทก์ในชั้นพิจารณาแล้ว ฟังได้ว่าโจทก์ทราบถึงการกระทำผิด เมื่อวันที่ 20 มีนาคม 2528 โจทก์ฟ้องเมื่อวันที่ 20 มิถุนายน 2528 จึงไม่เกินกำหนด 3 เดือนคดีโจทก์ไม่ขาดอายุความ จำเลยไม่เห็นด้วยที่ศาลฎีกานำคำพยานชั้นไต่สวนมูลฟ้องมารับฟังเป็นผลร้ายแก่จำเลยนั้นเห็นว่า ปัญหาเรื่องคดีโจทก์ขาดอายุความหรือไม่ ถึงที่สุดตามคำพิพากษาของศาลฎีกาแล้วที่วินิจฉัยว่าคดีไม่ขาดอายุความ ฎีกาของจำเลยในข้อนี้จึงต้องห้ามตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง มาตรา 144 ประกอบประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา 15 ศาลฎีกาไม่รับวินิจฉัย คดีนี้ในระหว่างพิจารณาของศาลอุทธรณ์ได้มีพระราชบัญญัติว่าด้วยความผิดอันเกิดจากการใช้เช็ค พ.ศ. 2534 มาตรา 3 บัญญัติให้ยกเลิกพระราชบัญญัติว่าด้วยความผิดอันเกิด

จากการใช้เช็ค พ.ศ. 2497 แต่พระราชบัญญัติว่าด้วยความผิดอันเกิดจากการใช้เช็ค พ.ศ. 2534 มาตรา 4 ก็ยังคงบัญญัติให้การกระทำความผิดอยู่เช่นเดิมแต่พระราชบัญญัติว่าด้วยความผิดอันเกิดจากการใช้เช็ค พ.ศ. 2534 มาตรา 4 ซึ่งเป็นกฎหมายที่ใช้ในภายหลังการกระทำความผิด บัญญัติระวางโทษปรับไม่เกินหกหมื่นบาทหรือจำคุกไม่เกินหนึ่งปี หรือทั้งปรับทั้งจำ ซึ่งมีอัตราโทษเบากว่ากฎหมายที่ใช้ขณะกระทำความผิดและเป็นคุณแก่จำเลยจึงต้องใช้กฎหมายที่ใช้ในภายหลังการกระทำความผิดกับจำเลยตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 3"พิพากษาแก่เป็นว่า จำเลยมีความผิดตามพระราชบัญญัติว่าด้วยความผิดอันเกิดจากการใช้เช็ค พ.ศ. 2534 มาตรา 4 ให้จำคุก 6 เดือน และปรับ 30,000 บาท จำเลยรับราชการในตำแหน่งเจ้าหน้าที่ปกครอง ระดับ 5 และไม่เคยมีประวัติความประพฤติเสียหายหรือเคยต้องโทษจำคุกมาก่อน เพื่อให้โอกาสจำเลยกลับตัวเป็นพลเมืองดีเห็นควรให้รอการลงโทษจำคุกไว้มีกำหนด 1 ปี ตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 56 ไม่ชำระค่าปรับให้บังคับตาม มาตรา 29, 30(ผู้กระทำความผิด สุนทรบุระ-สะสม สิริเจริญสุข-ชัยนาท พันตาวงศ์)แห่งที่มาสํานักงานส่งเสริมงานตุลาการแผนกหมายเลขคดีดำศาลฎีกา หมายเลขคดีดำศาลชั้นต้นหมายเลขคดีแดงศาลชั้นต้นหมายเลขเหตุ(1) ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา ไม่มีบทบัญญัติว่าด้วยการดำเนินกระบวนการพิจารณาชี้ จำต้องนำประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง มาตรา 144 มาใช้บังคับโดยอาศัยประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา 15 นอกจากการดำเนินกระบวนการพิจารณาชี้ตามมาตรา 144ตามที่ศาลฎีกาอ้างแล้ว เกี่ยวกับคำพิพากษาหรือคำสั่งผูกพันคู่ความก็ต้องนำประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง มาตรา 145 มาใช้บังคับด้วยแม้คดีจะถึงที่สุดหรือไม่ก็ตาม (2) ตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง มาตรา 144เมื่อศาลได้มีคำพิพากษาหรือคำสั่งวินิจฉัยชี้ขาดคดีหรือในประเด็นข้อใดแห่งคดีแล้ว ห้ามมิให้ดำเนินกระบวนการพิจารณาในศาลนั้นอันเกี่ยวกับคดีหรือประเด็นที่ได้วินิจฉัยชี้ขาดแล้วนั้น ตามมาตรา 144 ต้องเป็นเรื่องดำเนินกระบวนการพิจารณาในศาลนั้นอันเกี่ยวกับคดีหรือประเด็นที่ได้วินิจฉัยชี้ขาดแล้วนั้น กฎหมายจึงจะห้าม อาจเป็นศาลเดียวกันนั้นชั้นไหนก็ได้ อาจเป็นศาลชั้นต้นศาลอุทธรณ์หรือศาลฎีกาก็ได้ ถ้าเป็นการดำเนินกระบวนการพิจารณาในศาลอื่น ก็ไม่ต้องด้วยตัวบทมาตรา 144 (3) คดีนี้ศาลชั้นต้นพิจารณาแล้ว พิพากษาว่า จำเลยมีความผิดตามพระราชบัญญัติว่าด้วยความผิดอันเกิดจากการใช้เช็ค พ.ศ. 2497มาตรา 3 จำคุก 1 ปี จำเลยอุทธรณ์ ศาลอุทธรณ์วินิจฉัยว่าคดีโจทก์ขาดอายุความ โจทก์ไม่มีอำนาจฟ้อง พิพากษากลับให้ยกฟ้อง โจทก์ฎีกาศาลฎีกาวินิจฉัยว่าคดีโจทก์ไม่ขาดอายุความ โจทก์มีอำนาจฟ้องพิพากษายกคำพิพากษาศาลอุทธรณ์ ให้ศาลอุทธรณ์พิจารณาพิพากษาใหม่ตามรูปคดีต่อไป ศาลอุทธรณ์พิพากษายืน (หมายความว่าพิพากษายืนตามคำพิพากษาของศาลชั้นต้นที่ลงโทษจำเลยตามพระราชบัญญัติว่าด้วยความผิดอันเกิดจากการใช้เช็ค ฯลฯ มาตรา 3 จำคุก 1 ปี)จำเลยจึงฎีกาขึ้นมา จะเห็นได้ว่าคดีนี้ได้ขึ้นมาสู่ศาลฎีกาแล้วครั้งหนึ่ง ตอนที่จำเลยอุทธรณ์ ศาลอุทธรณ์เห็นว่าคดีโจทก์ขาดอายุความ ให้ยกฟ้องโจทก์จึงได้ฎีกา (ไม่ใช่จำเลยฎีกา) ศาลฎีกาเห็นว่าไม่ขาดอายุความ พิพากษายกคำพิพากษาศาลอุทธรณ์ ให้ศาลอุทธรณ์พิจารณาพิพากษารูปคดีจำเลยจึงได้ฎีกาขึ้นมา ไม่ใช่โจทก์ฎีกาขึ้นมาอย่างครั้งแรก เป็นการขึ้นมาสู่ศาลฎีกาครั้งที่สองของคดีนี้ ตามฎีกาฉบับนี้ ปัญหาเรื่องคดีโจทก์ขาดอายุความหรือไม่ถึงที่สุดแล้ว ในตอนที่คดีขึ้นมาสู่ศาลฎีกาครั้งแรก โดยโจทก์เป็นผู้ฎีกาขึ้นมา การที่ศาลฎีกาวินิจฉัยว่าคดีไม่ขาดอายุความคำพิพากษาศาลฎีกาดังกล่าวจึงย่อมผูกพันจำเลยด้วยตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง มาตรา 145 เมื่อคำพิพากษาศาลฎีกาผูกพันคู่ความจำเลยจึงจะอ้างเป็นอย่างอื่นไปไม่ได้ แต่คดีนี้จำเลยกลับมามีอำนาจว่าคดีของโจทก์

ขาดอายุความแล้ว จึงต้องห้ามตามกฎหมาย (4) แม้ศาลฎีกาจะวินิจฉัยในครั้งแรกตามที่โจทก์ฎีกาว่าคดีโจทก์ไม่ขาดอายุความจำเลยก็ยังไม่ฎีกาขึ้นใหม่อีกว่า "ศาลฎีกานำคำพยานในชั้นไต่สวนมูลฟ้องมาฟังประกอบคำเบิกความของพยานโจทก์ในชั้นพิจารณาแล้ว ฟังว่าโจทก์ทราบถึงการกระทำผิดเมื่อวันที่ 20 มีนาคม 2528 โจทก์ฟ้องเมื่อวันที่ 20 มิถุนายน 2528 จึงไม่เกินกำหนด 3 เดือน คดีโจทก์ไม่ขาดอายุความ จำเลยไม่เห็นด้วยที่ศาลฎีกานำคำพยานชั้นไต่สวนมูลฟ้องมารับฟังเป็นผลร้ายแก่จำเลยนั้น" ซึ่งสรุปแล้วหมายความว่า จำเลยว่าคดีโจทก์ขาดอายุความ แม้ศาลฎีกาจะวินิจฉัยตามฎีกาของโจทก์ไว้ในครั้งแรกแล้วว่าการที่โจทก์ไม่ขาดอายุความ (ไม่ใช่จำเลยฎีกา เพราะไม่ใช่เรื่องที่จำเลยจะฎีกา) คดีของจำเลยก็ต้องห้ามตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง มาตรา 144 ประกอบด้วยประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา 15 ด้วยในขณะเดียวกัน เพราะประเด็นที่ว่าคดีโจทก์ขาดอายุความหรือไม่นั้น ศาลฎีกาได้วินิจฉัยไว้ในครั้งแรกแล้ว ซึ่งคำพิพากษาศาลฎีกาตอนแรกนั้นย่อมผูกพันโจทก์ จำเลยในคดีดังกล่าว จำเลยกลับมากล่าวอ้างในฎีกาของจำเลยซึ่งขึ้นมาสู่ศาลฎีกาในครั้งหลังว่าคดีโจทก์ขาดอายุความ ศาลฎีกาจึงเป็นศาลเดียวกันนั้นตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง มาตรา 144 (5) เมื่อพูดถึงคำพิพากษาศาลฎีกาผูกพันคู่ความตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง มาตรา 145 และการดำเนินกระบวนการพิจารณาซ้ำตาม มาตรา 144 ก็ย่อมจะเกี่ยวพันกับกรณีฟ้องซ้ำตาม มาตรา 148 (แม้ปัญหาตาม มาตรา 145, 148 ศาลฎีกาไม่ยกขึ้นกล่าวถึงในฎีกาฉบับนี้ก็ตาม) รูปเรื่องรูปคดีน่าจะพิจารณาประกอบไปพร้อมกันทีเดียว โดยหลักการ ทั้งตาม มาตรา 144 และ 148 ต้องเป็นคู่ความเดียวกันอาจอยู่คนละฝ่ายหรือฝ่ายเดียวกันมาก่อนก็ได้ โจทก์อาจกลับมาเป็นจำเลยหรือจำเลยกลับมาเป็นโจทก์ในคดีใหม่ก็ได้ เพราะตัวบท มาตรา 144 ได้จำกัดว่าต้องเกี่ยวกับคดีหรือประเด็นที่ได้วินิจฉัยชี้ขาดแล้วนั้น และ มาตรา 148 ได้จำกัดว่าในประเด็นที่ได้วินิจฉัยโดยอาศัยเหตุอย่างเดียวกันนั้นอยู่แล้ว ตาม มาตรา 144 ห้ามทั้งศาลและคู่ความ ส่วนตาม มาตรา 148 ห้าม เฉพาะคู่ความ ไม่เกี่ยวกับศาล การดำเนินกระบวนการพิจารณาซ้ำตาม มาตรา 144 ไม่จำเป็นต้องเป็นฟ้องซ้ำตาม มาตรา 148 เพราะกรณีดำเนินกระบวนการพิจารณาซ้ำ คดีไม่จำเป็นต้องถึงที่สุด (อาจถึงที่สุดก็ได้) แต่กรณีฟ้องซ้ำนั้นคดีจะต้องถึงที่สุด (คดีถึงที่สุดเมื่อใด ขอให้ดู มาตรา 147) แต่กรณีที่เป็นการฟ้องซ้ำ อาจเป็นการดำเนินกระบวนการพิจารณาซ้ำได้ ตาม มาตรา 144 ไม่จำกัดว่าต้องเป็นคดีเท่านั้น อาจเป็นประเด็นแห่งคดีก็ได้ แต่ก็จำกัดเฉพาะในศาลเดียวกัน ส่วนตาม มาตรา 148 จำกัดเฉพาะต้องเป็นคดี คดีที่มาฟ้องใหม่อันจะเป็นฟ้องซ้ำนั้นอาจฟ้องที่ศาลอื่นก็ได้ (6) ปัญหาจึงมีว่าตามฎีกาที่บันทึกนี้ซึ่งศาลฎีกาถือว่าเป็นการดำเนินกระบวนการพิจารณาซ้ำตาม มาตรา 144 นอกจากนี้จะถือว่าเป็นฟ้องซ้ำชั้นฎีกาได้หรือไม่ และถ้าหากถือว่าเป็นฟ้องซ้ำชั้นฎีกาได้ จะนำบทบัญญัติกฎหมายใดมาใช้บังคับ จะบังคับกันตาม มาตรา 39(4) แห่งประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา หรือโดยอาศัยประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา 15 อันให้นำประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง มาตรา 148 มาใช้บังคับ สำหรับตามฎีกาที่บันทึกนี้ การฟ้องซ้ำในชั้นฎีกา จะนำประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา 39(4) มาใช้บังคับย่อมไม่ได้แน่ เพราะตาม มาตรา 39(4) นั้น จากบทบัญญัติตอนแรกที่ว่า "สิทธินำคดีอาญามาฟ้องย่อมระงับไป" เห็นได้ชัดว่าใช้เฉพาะกรณีที่โจทก์ยื่นฟ้องเพื่อให้ศาลลงโทษจำเลย แม้โดยหลักจะถือว่าคู่ความแต่ละชั้นศาลนั้นฝ่ายใดยื่นฟ้อง ฝ่ายนั้นก็เป็นโจทก์ของชั้นศาลนั้น อีกฝ่ายหนึ่งย่อมเป็นจำเลยหรือจำเลยอุทธรณ์ฎีกาชั้นศาลนั้น ถ้าหากเป็นกรณีที่โจทก์ยื่นฟ้องแล้ว โจทก์ยื่นฟ้องเรื่องเดียวกันอีกก็เป็นฟ้องซ้อนตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง มาตรา 173(1) แต่ถ้าศาลชั้นต้นพิพากษายกฟ้องของ

โจทก์ แม้จะถือว่าคดีนั้นได้มีคำพิพากษาเสร็จเด็ดขาดในความผิดซึ่งได้ฟ้องตามมาตรา 39(4) แล้ว ถ้าโจทก์ยังคงยื่นอุทธรณ์ฎีกาเพื่อให้ศาลสูงลงโทษจำเลย ก็ยังถือได้ว่าเป็นคดีที่มีคำพิพากษาเสร็จเด็ดขาดในความผิดซึ่งได้ฟ้องตามมาตรา 39(4) นี้เช่นเดียวกัน (7) แต่ตามฎีกาฉบับที่บันทึกนี้ จำเลยกลายเป็นโจทก์ชั้นฎีกาซึ่งจำเลยจะต้องฎีกาว่าตนไม่มีความผิด ไม่ต้องรับโทษ หรือคดีโจทก์ขาดอายุความแล้วอย่างที่ว่าจำเลยปฏิบัติอยู่ในคดีนี้ ฉะนั้นจะถือว่าเป็นฟ้องซ้ำชั้นฎีกาหรือไม่ จึงต้องอาศัยประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา 15 อนุโลมนำประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่งมาตรา 148 มาใช้บังคับ อุทธรณ์ฎีกาเป็นคำฟ้องอย่างหนึ่งตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง มาตรา 1(3) เพราะเป็นการที่คู่ความที่อุทธรณ์ฎีกาขึ้นไปนั้นเสนอข้อหาหรือฟ้องต่อศาลสูงว่า ศาลล่างทำไม่ถูกประการใดเราจะเห็นได้ว่าข้อเท็จจริงตามฎีกาฉบับนี้ เมื่อศาลฎีกาชี้ขาดในตอนที่ยุติฎีกาขึ้นไปนั้น (คดีขึ้นสู่ศาลฎีกาครั้งแรก แม้จำเลยจะไม่เป็นฝ่ายที่ฎีกาขึ้นไปก็ตาม) ว่าคดีโจทก์ไม่ขาดอายุความคำพิพากษายุติฎีกาย่อมเป็นที่สุดในตอนนั้นและผูกพันโจทก์และจำเลยซึ่งเป็นคู่ความและฝ่ายแพ่งตั้งแต่ตอนนั้น เมื่อจำเลยแพ่งคดีชั้นอุทธรณ์ครั้งแรก (ซึ่งครั้งแรกเคยชนะชั้นศาลอุทธรณ์) เพราะถูกศาลอุทธรณ์พิพากษายืนตามศาลชั้นต้นที่พิพากษาจำคุกจำเลยจำเลยจึงเป็นฝ่ายฎีกาขึ้นไป จำเลยเป็นคู่ความเดียวกันกับคดีที่โจทก์ฎีกาขึ้นไปเป็นครั้งแรก ประเด็นที่จำเลยฎีกาขึ้นไปว่าคดีโจทก์ขาดอายุความ ก็เป็นประเด็นที่ศาลฎีกาได้วินิจฉัยโดยอาศัยเหตุอย่างเดียวกันที่ศาลฎีกาได้มีคำพิพากษาถึงที่สุดแล้วว่าคดีโจทก์ไม่ขาดอายุความ คดีของจำเลยที่ฎีกาตอนหลัง จึงเป็นฟ้องซ้ำกับคดีที่โจทก์ฎีกาตอนแรก ไม่เพียงแต่เป็นการดำเนินกระบวนการพิจารณาข้อหาอย่างที่ศาลฎีกาอ้างเท่านั้น ไพจิตรบุญญพันธุ์คำพิพากษา: โจทก์ฟ้อง ขอให้ลงโทษจำเลยตามพระราชบัญญัติว่าด้วยความผิดอันเกิดจากการใช้เช็ค พ.ศ. 2497 มาตรา 3 ศาลชั้นต้นได้สวนมูลฟ้องแล้ว เห็นว่าคดีมีมูล ให้ประทับฟ้องจำเลยให้การปฏิเสธ ศาลชั้นต้นพิจารณาแล้วพิพากษาว่า จำเลยมีความผิดตามพระราชบัญญัติว่าด้วยความผิดอันเกิดจากการใช้เช็ค พ.ศ. 2497 มาตรา 3 จำคุก 1 ปี จำเลยอุทธรณ์ ศาลอุทธรณ์วินิจฉัยว่าคดีโจทก์ขาดอายุความ โจทก์ไม่มีอำนาจฟ้อง พิพากษากลับให้ยกฟ้อง โจทก์ฎีกา ศาลฎีกาวินิจฉัยว่าคดีโจทก์ไม่ขาดอายุความ โจทก์มีอำนาจฟ้อง พิพากษายกคำพิพากษาศาลอุทธรณ์ให้ศาลอุทธรณ์พิจารณาพิพากษารูปคดีต่อไป ศาลอุทธรณ์พิพากษายืนจำเลยฎีกาศาลฎีกาวินิจฉัยว่า "...การกระทำของจำเลยจึงเป็นความผิดตามพระราชบัญญัติว่าด้วยความผิดอันเกิดจากการใช้เช็ค พ.ศ. 2534 มาตรา 4 ส่วนที่จำเลยฎีกาปัญหาข้อกฎหมายว่า ศาลฎีกานำคำพยานในชั้นได้สวนมูลฟ้องมาฟังประกอบคำเบิกความของพยานโจทก์ในชั้นพิจารณาแล้ว ฟังได้ว่าโจทก์ทราบถึงการกระทำผิด เมื่อวันที่ 20 มีนาคม 2528 โจทก์ฟ้องเมื่อวันที่ 20 มิถุนายน 2528 จึงไม่เกินกำหนด 3 เดือนคดีโจทก์ไม่ขาดอายุความ จำเลยไม่เห็นด้วยที่ศาลฎีกานำคำพยานชั้นได้สวนมูลฟ้องมารับฟังเป็นผลร้ายแก่จำเลยนั้นเห็นว่า ปัญหาเรื่องคดีโจทก์ขาดอายุความหรือไม่ ถึงที่สุดตามคำพิพากษาของศาลฎีกาแล้วที่วินิจฉัยว่าคดีไม่ขาดอายุความ ฎีกาของจำเลยในข้อนี้จึงต้องห้ามตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง มาตรา 144 ประกอบประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา 15 ศาลฎีกาไม่รับวินิจฉัย คดีนี้ในระหว่างพิจารณาของศาลอุทธรณ์ได้มีพระราชบัญญัติว่าด้วยความผิดอันเกิดจากการใช้เช็ค พ.ศ. 2534 มาตรา 3 บัญญัติให้ยกเลิกพระราชบัญญัติว่าด้วยความผิดอันเกิดจากการใช้เช็ค พ.ศ. 2497 แต่พระราชบัญญัติว่าด้วยความผิดอันเกิดจากการใช้เช็ค พ.ศ. 2534 มาตรา 4 ก็ยังคงบัญญัติให้การกระทำความผิดดังกล่าวเป็นความผิดอยู่เช่นเดิมแต่พระราชบัญญัติว่าด้วยความผิดอันเกิดจากการใช้เช็ค พ.ศ. 2534 มาตรา 4 ซึ่งเป็นกฎหมายที่ใช้ในภายหลังการกระทำผิด

บัญญัติระวางโทษปรับไม่เกินหกหมื่นบาทหรือจำคุกไม่เกินหนึ่งปี หรือทั้งปรับทั้งจำ ซึ่งมีอัตราโทษเบากว่ากฎหมายที่ใช้ขณะกระทำความผิดและเป็นคุณแก่จำเลยจึงต้องใช้กฎหมายที่ใช้ในภายหลังการกระทำความผิดกับจำเลยตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 3"พิพากษาแก้เป็นว่า จำเลยมีความผิดตามพระราชบัญญัติว่าด้วยความผิดอันเกิดจากการใช้เช็ค พ.ศ. 2534 มาตรา 4 ให้จำคุก 6 เดือน และปรับ 30,000 บาท จำเลยรับราชการในตำแหน่งเจ้าหน้าที่ปกครอง ระดับ 5 และไม่เคยมีประวัติความประพฤติเสียหายหรือเคยต้องโทษจำคุกมาก่อน เพื่อให้โอกาสจำเลยกลับตัวเป็นพลเมืองดีเห็นควรให้รอการลงโทษจำคุกไว้มีกำหนด 1 ปี ตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 56 ไม่ชำระค่าปรับให้บังคับตาม มาตรา 29, 30

## องค์คณะ

---

กัญเกียรติ สุนทรบุระ · สะสม สิริเจริญสุข · ชัยนาท พันดาวงศ์

ข้อความคำพิพากษาเป็นของศาลฎีกา · ที่มาของข้อมูล: thai-legal-corpus (CC-BY-4.0) ← deka.supremecourt.or.th · <https://thaideka.online/deka/504/2537>